

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankantnih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šte. rač. 11.153. Telefon 3112

Pravila Jugoslovenskega učiteljskega udruženja

I. Ime in razdelitev.

Čl. 1. Učitelji narodnih šol v kraljevini Jugoslaviji so združeni v svojem stanovskem udruženju pod naslovom Jugoslovensko učiteljsko udruženje (JUJ).

Čl. 2. Udruženje tvorijo člani združeni v sreskih učiteljskih društvih, ki so grupirana v banovinske sekcije, a te v Jugoslovenskem učiteljskem udruženju s sedežem v Beogradu.

Sreska učiteljska društva, banovinske sekcije, v katere spada tudi beograjska sekcija, ki se formira na področju uprave mesta Beograda, in glavna uprava udruženja vrše vse posle v smislu teh pravil.

Sreska učiteljska društva JUJ se formirajo po političnih in narodnih šolskih srezih ali drugače po razmerah z odobrenjem banovinske sekcije. V spornih primerih odloča banovinska skupščina.

Sedeži uprav so: glavne uprave JUJ v Beogradu, banovinskih sekcijskih uprav na sedežih banovinskih uprav, sreskih učiteljskih društev v sreskem mestu ali drugje po odobrenju banovinske sekcijske uprave.

Banovinske sekcije nosijo naslov svojih banovin (JUJ, sekcija savske banovine, Zagreb), a sreska učiteljska društva nosijo ime svojih srezov (JUJ, sekcija dunavske banovine, sresko društvo alibunarskega sreza — Margitica).

II. Smoter.

Čl. 3. Smoter udruženja je:

a) organizirati vse učitelje v Jugoslaviji v duhu državnega in narodnega edinstva in pri njih razvijati skupno zavest in solidarnost kot osnovo za prosvetno, kulturno, socialno in nacionalno delo;

b) članstvo v zajednici spopolnjevati strokovno, moralno in intelektualno;

c) delati za napredek narodne šole in potom narodnega izobraževanja delovati na okrepitev nacionalne zavesti in na kulturnem preporodu celokupnega naroda;

d) ob vsaki priliki, posebno pa potom stanovskega tiska in vseh organizacijskih edinic razvijati stanovsko zavest in dvigati pomen solidarnega dela v zaščito učiteljskih pravic in interesov; z osebnim posredovanjem in vlogami svojih predstavnikov in z ostalimi dovoljenimi sredstvi delati za zaščito pravic in interesov šole in stanu; v ta namen izkoristiti dnevno in periodično časopisje kakor tudi konference učitelstva in prijateljev šole in stanu ter v primeru potrebe izkoristiti tudi pravna sredstva;

e) z vsemi dovoljenimi sredstvi delati, da bodo zakonski predpisi in zakonodaja o pravnem, materialnem in socialnem položaju prosvete, šole in učiteljstva v skladu z upravičenimi stanovskimi zahtevami udruženja;

f) delati za postavitev učiteljskih domov, muzejev, knjižnic, zdravilišč, socialnih fondov in prosvetno pedagoških ustanov;

g) braniti in delati za pravice in interese svojih članov ter vlagati predstavitve v tem smislu; dajati članom, oziroma njihovim vdovam in sirotam vsako moralno in eventualno materialno pomoč pod pogoji, ki bodo predpisani s pravilnikom;

h) vzpostavljati in vzdrževati zveze s sličnimi z zakonom odobrenimi udruženji v državi;

i) vzpostavljati in vzdrževati zveze z vsemi učiteljskimi in pedagoškimi društvi v slovenskih in drugih državah, ako delujejo ta v duhu pravil tega udruženja.

Podrobne poslovniške in pravilniške za posamezne panoge dela v duhu gornjih smotrov izdeluje upravni odbor in jih predlaga glavni učiteljski skupščini v odobritev.

III. Sredstva.

Čl. 4. Sredstva udruženja so:

a) članarina, zapuščine, darovi dobrotnikov ter dohodki od: tiska, ustanov, prireditelj in udruženja ter drugi izredni dohodki;

b) strokovni, stanovski in drugi tisk;

c) zborovanja, skupščine in predavanja;

d) knjižnice, muzeji, tečajji, internati, fondji, ekskurzije in slično, zaradi izvedbe gornjih smotrov;

e) predstavitve in elaborati o raznih strokovnih, stanovskih, obče prosvetnih in šolskih vprašanjih — uradom, korporacijam in predstavnikom javnega mišljenja v državi;

f) sodelovanje s sličnimi ustanovami in organizacijami v državi in v inozemstvu;

g) vsa ostala dovoljena sredstva, ki služijo v dosego smotra udruženja.

IV. Člani.

Čl. 5. Člani udruženja so: redni, podporjni, ustanovni, dobrotniki, veliki dobrotniki, učiteljski mecen (legatorji) in častni.

Čl. 6. Redni član udruženja postane vsak aktivni in upokojeni učitelj in otroška vrtna-

rica, ako je bil postavljen na osnovi zakona o narodnih šolah in ima popolno učiteljsko kvalifikacijo, ko se pismeno prijavi za vpis v sresko društvo in ga odbor sprejme. Član ostane do pismene odpovedi.

Čl. 7. Podporni član je oseba izven učiteljskih vrst, ali pa ustanova, ki plača redno članarino do višine članarine rednega člana.

Čl. 8. Ustanovni član je ona oseba ali ustanova, ki plača enkrat za vselej blagajni JUJ 300 dinarjev.

Čl. 9. Dobrotnik je ona oseba ali ustanova, ki plača blagajni JUJ 500 dinarjev.

Čl. 10. Veliki dobrotnik je ona oseba ali ustanova, ki plača blagajni JUJ najmanj 5000 dinarjev.

Čl. 11. Učiteljski mecen (legator) je ona oseba ali ustanova, ki pokloni udruženju nepremično ali zadužbino ali denar, s katerim se lahko zgradi ali vzdržuje kaka učiteljska ustanova.

Čl. 12. Častni član je oseba ali ustanova posebno zaslužna za smoter organizacije, predviden v členu 3. teh pravil. Te proglašajo glavna skupščina brez debate na predlog sekcijske ali glavne uprave. Podrobne predpise o proglašanju častnih članov predpisuje poslovnik.

Čl. 13. Redni člani dobijo članske izkaznice, podporjni častne izkaznice, ustanovniki in dobrotniki pa diplome. Velikim dobrotnikom in legatorjem se poleg diplome uklešejo imena na častnih ploščah in se jim brezplačno pošilja glasilo udruženja. Njihove slike se izvesijo na vidno mesto v domu. Legati nosijo darovalčevo ime. V legatih so na vidnih mestih slike ali sohe legatorjev.

Čl. 14. Vsi denarni prispevki, prejeti od dobrotnikov, velikih dobrotnikov in legatorjev, v kolikor niso določeni v posebne namene ali ustanove, se zbirajo v fond za socialno pomoč kot glavnic, dočim se dohodki od podpornih in ustanovnih članov stekajo v sekcijske blagajne.

Čl. 15. Ako v kakem srezu ne obstaja sresko društvo, a se prijavi sekciji za vpis več nego 15 članov, tedaj more sekcijška uprava v tem srezu ustanoviti sresko društvo, pri prijavi 25 članov pa to mora storiti. Prijavljene člane vodi do ustanovitve društva začasno sekcijška uprava.

Čl. 16. Višino članarine določajo skupščine.

Čl. 17. Dolžnosti rednega člana so:

a) Vsestransko skrbeti za dosego smotra udruženja;

b) poverjene dolžnosti vršiti pazljivo in voljno;

c) redno plačevati letno članarino, prvič pa tudi vpisnino;

d) poleg članarine plačevati tudi naročnino za društveno glasilo, ako skupščina sreskega društva sklene s štiripetinsko večino glasov, da so vsi člani dolžni prejemati društveno glasilo (»Narodno prosveto« in dr.);

e) vsaj enkrat v letu udeležiti se zborovanja.

Čl. 18. Pravice rednega člana so:

a) posluževati se ustanov udruženja kot: domov, internatov, zdravilišč, letovišč itd.;

b) dobiti v slučaju nujne potrebe zaščito po pravilniku, ki bo predpisan;

c) udeleževati se zborovanj, skupščin in predavanj po predpisih teh pravil;

d) voliti člane raznih uprav in odborov in biti tudi sam izvoljen po teh pravilih, ako ni šolski nadzornik;

e) vplivati na delo organizacije in rednim potom stavljati predloge v tem smislu; to velja tudi za sreska društva;

f) posluževati se stanovskega tiska.

Čl. 19. Redno članstvo pri JUJ preneha:

a) ako član umre;

b) ako sam izstopi iz udruženja in javi to pismeno;

c) ako je sprejeta njegova ostavka na službo;

d) ako je izključen iz članstva po čl. 20;

e) ako ne izpolni obvez po čl. 17.

Nepredvidene primere rešujejo skupščine.

Čl. 20. Rednega člana, ki deluje proti interesom in ugledu svojega udruženja, ki ne izvršuje predpisov pravil, poslovnika, kakor tudi skupščinskih sklepov, morejo izključiti iz udruženja pristojna stanovska častna razsodišča po pravilniku, ki ga predpiše glavni odbor in osvoji glavna skupščina. Ako redni član ne plača članarine in ne izpolni drugih članskih obveznosti do 1. aprila, preneha biti član udruženja po preteku enega meseca po pismenem opominu. Ako se tak ponovno vpiše v udruženje, ki ga je prej po opominu ali sam zapustil, mora pri ponovnem vpisu poravnati članarino in poleg tega plačati zopet vpisnino.

Čl. 21. Beseda učitelj v teh pravilih vsebuje tudi učiteljice, otroške vrtnarice, veroučitelje v osnovnih šolah z učiteljsko diplomom in ostale osebe iz zakona o narodnih šolah.

V. Organi udruženja.

Čl. 22. Organi udruženja so: glavni, upravni in nadzorni odbori ter skupščine; finančni in strokovni odbori kot konzultativna telesa. Ti organi so sreski, banovinski ali za vse udruženje.

VI. Upravni organi.

Čl. 23. Glavna uprava. Glavno upravo udruženja tvori glavni odbor. Glavni odbor je sestavljen: iz izvršnega odbora, ki sestoji iz 9 članov, izvoljenih (istočasno s 5 namestniki) na glavni učiteljski skupščini po predpisih teh pravil, upravnega odbora, v katerega pridejo člani izvršnega odbora in vsi predsedniki sekcijških uprav in glavnega odbora, v katerega pridejo člani upravnega odbora in še izvoljeni člani na banovinskih skupščinah in to tako: da banovinska sekcija od 500 do 1500 članov voli enega člana, od 1500 do 3000 voli dva člana, a nad 3000 voli tri člane s prav toliko namestniki.

Glavni odbor se sestaja dvakrat letno in rešuje vse važnejše posle. Stroške za te seje, ki so enaki stroškom za službena potovanja, plača centralna blagajna.

Sejam glavnega odbora prisostvujejo kot konzultativni člani s pravico razpravljanja predsedniki finančnega, strokovnega in drugih odborov za vse udruženje, uredniki centralnih listov in časopisov, s pravico razpravljanja in sklepanja pa vsi člani glavnega odbora.

Na seje glavnega odbora se sme pozvati namestnik, ako je kateri član:

a) umrl in

b) izjavil željo, da pride namesto njega namestnik.

Upravni odbor se sestaja vsaka dva meseca, to je 5 krat v enem šolskem letu, s tem da se v te seje računata tudi dve seji glavnega odbora. Stroške za te seje nosi: polovico centralna blagajna, a drugo polovico sekcijška blagajna, vsaka za svojega člana. Po odobritvi glavnega odbora se more v to svrhu iz centralne blagajne dati podpora sekcijam z maloštevilnim članstvom.

Predsednika sekcije more zastopati na teh sejah sekcijški podpredsednik.

Izvršni odbor se sestaja po potrebi.

Čl. 24. Uprava banovinske sekcije. Uprava banovinske sekcije tvori 9 članov, izvoljenih na sekcijški skupščini (istočasno s 5 namestniki).

Čl. 25. Uprava sreskega društva. Upravo sreskega društva tvori 7 članov, izvoljenih na sreski skupščini (istočasno s 3 namestniki).

VII. Nadzorni odbori.

Čl. 26. Nadzorni odbori Jugoslovenskega učiteljskega udruženja in nadzorni odbori banovinskih sekcij sestojijo iz po 5 članov in dveh namestnikov, a nadzorni odbor sreskega učiteljskega društva iz 3 članov in dveh namestnikov.

VIII. Finančni odbori.

Čl. 27. Finančni odbor JUJ sestoji iz treh članov in 2 namestnikov, izvoljenih na glavni skupščini, sekcijški iz istega števila članov in namestnikov, izvoljenih na sekcijški skupščini, a sreski na sreskih učiteljskih skupščinah. Sekcije in sreska društva morejo imeti namesto teh odborov referente.

IX. Strokovni odbori.

Čl. 28. Strokovni odbori JUJ, banovinskih sekcij in sreskih društev sestojijo iz 9 članov in 5 namestnikov, izvoljenih na glavni, odnosno banovinski ali sreski skupščini; sekcije in sreska društva smejo imeti namesto teh odborov svoje referente.

Mandat finančnih in strokovnih odborov, kakor tudi referentov, trajajo prav toliko, kolikor mandat uprave, s katero so izvoljeni na isti kandidacijski listi.

X. Volitev in konstituiranje upravnih, nadzornih, finančnih, strokovnih in drugih odborov.

Čl. 29. Volitve se vršijo s tajnim glasovanjem ali z akklamacijo. Predlog za tajno glasovanje se upošteva, ako ga stavi 20 polnopravnih članov na glavni skupščini, 1/3 prisotnih polnopravnih članov na sekcijški in 1/2 prisotnih polnopravnih članov na sreski učiteljski skupščini.

Glasovanje je tajno z listki in se vrši pismensko. Razdelitev mest v izvršnem odboru, sekcijški upravi in v upravi sreskega društva,

VSEBINA:

Pravila Jugoslovenskega učiteljskega udruženja.

XVI. redna glavna skupščina JUJ.

Določbe glavnega odbora JUJ v pogledu tolmačenja pravil za volitev vseh uprav in odborov.

Navodila za razdelitev mandatov.

Klic brezposelnih.

Splošne vesti. — Stanovska organizacija JUJ. — Novosti na knjižnem trgu.

kakor tudi v nadzornih odborih se vrši proporcionalno. Kandidatske liste se vlagajo pri upravi udruženja, odnosno sekcije pol dne pred glasovanjem za glavno in sekcijško upravo, a pol ure pred glasovanjem za sresko upravo; glasovanje se mora časovno točno določiti.

Te liste morajo podpisati: za volitev uprave JUJ najmanj 30 polnopravnih članov, za volitev sekcijske uprave 1/3, a sreske 1/2 polnopravnih članov. Tudi kandidati smejo biti podpisniki.

Lista, ki ne dobi 1/3 glasov polnopravnih članov, odnosno na sreskih skupščinah 1/2, se ne upošteva in se izključuje od delitve mest. Ostale liste, ki so dobile količnik, se delijo vsaka z eden, dva, tri, štiri itd. in dobivajo mesta po velikosti dobljenih količnikov. Po isti analogiji se vrši obračunavanje in delitev mest tudi za nadzorni odbor z razliko, da se tu vrši izračunavanje na podlagi števila 5, odnosno v sreskih društvih 3, in se lista, ki ni dobila 1/3 odnosno 1/2 glasov, ne upošteva. Isti postopek je tudi za namestnike. Tudi ostali odbori se volijo na isti način in na istih kandidatskih listah.

Čl. 30. Vse uprave se konstituirajo takoj po izvolitvi, tako da glavni odbor JUJ in sekcijški upravni odbor volita predsednika, 2 podpredsednika in tajnika, a upravni odbori sreskih društev predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika.

Predstavnstvo izvršnega odbora je istočasno tudi predstavnstvo upravnega in glavnega odbora.

Blagajnika voli glavni odbor. To tudi lahko izven članov izvršnega odbora. Blagajnika sekcijske uprave voli upravni odbor sekcije, ki mu prav tako ni treba biti član sekcijske uprave.

Nadzorni odbori, finančni odbori, strokovni odbori in drugi, ako obstojajo, se prav tako sami konstituirajo takoj po izvolitvi. Ti odbori volijo predsednika, podpredsednika in tajnika.

Čl. 31. Mandat vseh odborov traja tri leta.

XI. Dolžnosti upravnih, nadzornih in drugih odborov.

Čl. 32. Splošne dolžnosti vseh upravnih in nadzornih odborov so:

a) da se brigajo v svojem delokrogu za administrativne posle;

b) da redno zbirajo dohodke in jih upravljajo po proračunu;

c) da sestavljajo proračun za prihodnje leto in ga predlagajo skupščini v odobritev. Proračunsko leto začne 1. julija in traja do 30. junija;

d) da predlagajo svoji letni skupščini poročilo o svojem delu in stanju v preteklem letu;

e) da se brigajo za imovino svojega delokroga;

f) da po možnosti dajejo svojim članom materialno pomoč v slučaju nujne potrebe;

g) da se brigajo za tisk, ki naj bo sodoben, patriotski in izraz pravih šolskih in stanovskih potreb;

h) da se pokorijo sklepom stanovskih častnih razsodišč.

Posebne dolžnosti upravnih odborov so:

A. Glavnega odbora JUJ:

a) da daje osnovne direktive za delo v udruženju po čl. 3 teh pravil;

b) da pregleduje in ocenjuje delo upravnega odbora JUJ ali je izvedeno po danih navodilih in o tem poroča glavni skupščini;

c) da določa dnevni red, kraj in čas glavne skupščine; to svojo pravico pa lahko prenese na izvršni odbor;

d) da pred glavno skupščino pretrese poročila in resolucije vseh sekcijških skupščin, stavlja eventualne pripombe ter to predlaga glavni skupščini v sklepanje;

e) da predstavlja udruženje;

f) da se brigajo za liste udruženja;

g) da voli blagajnike, urednike listov in uradnike udruženja, s pravico delegiranja te pravice na upravni odbor;

h) da definitivno odloča o sporih po banovinskih sekcijah;

i) da daje izjave in sprejema resolucije o važnih vprašanjih, ki tangirajo narodno šolo, prosveto sploh, učiteljski stan in organizacijo.

B. Upravnega odbora JUU:

- da izvršuje sklepe glavne skupščine in glavnega odbora;
- da predlaga glavnemu odboru poročila o celokupnem delu v tekočem letu in stavlja predloge za glavno skupščino in to mesec dni preden se skupščina sestane;
- da predstavlja udruženje;
- da daje izvršnemu odboru kot izvršilnemu organu JUU navodila za nadaljnje delo;
- da na sejah pretresa poročila o dvomesečnem delu izvršnega odbora in sekcij-skih uprav. Poročila sekcij-skih uprav daje vsak predsednik za svojo sekcijo;
- da stavlja eventualne pripombe k delu upravnih in drugih sekcij-skih odborov in daje o tem pojasnila.

C. Izvršnega odbora JUU:

- da izvršuje sklepe glavne skupščine, glavnega in upravnega odbora JUU;
- da predlaga glavnemu odboru iz-črpnno poročilo o celokupnem delu;
- da predstavlja udruženje;
- da skrbi za izvedbo smotra udruženja in upravlja vse posle udruženja po teh pravilih;
- da sestavlja načrt proračuna.

Č. Upravnega odbora banovinskih sekcij:

- da posluje v svojem delokrogu v smislu čl. 3 teh pravil;
- da predstavlja sekcijo;
- da postavlja blagajnika in ostalo potrebno osebje;
- da pošilja blagajni centralne uprave sprejeto članarino in druge prispevke sreskih društev po spislih;
- da pošilja upravnemu odboru JUU dvomesečna poročila, a glavnemu odboru letno poročilo o svojem delu, kakor tudi sklepe in resolucije banovinskih skupščin;
- da predlaga v pregled izvršnemu odboru JUU načrt proračuna za prihodnje leto, ki postane po tem odobrenju izvršen;
- da končno odloča o sklepih sreskih društev, ki niso v skladu s pravili in poslovnikom.

D. Upravnega odbora sreskih učiteljskih društev:

- da deluje v svojem delokrogu v smislu čl. 3 teh pravil;
- da predstavlja sresko učiteljsko društvo;
- da prireja zborovanja, po možnosti vsak mesec, zaradi strokovnega in splošnega izpopolnjevanja svojih članov, kakor tudi zaradi razpravljanja o vprašanih iz območja šolskega življenja in narodnega izobraževanja;
- da 1. decembra pobere polovico članarine od vsakega rednega člana in pošlje sorazmeren del do 1. januarja sekciji in potom sekcije centralni blagajni JUU. Drugo polovico pobere do 1. maja, najdelj do 1. junija pa pošlje sorazmeren del sekciji in potom te centralni blagajni JUU;
- da pošlje centralni blagajni JUU potom sekcije še posebej vpisnino in druge prispevke po seznamih;
- da po možnosti pobere s članarino tudi naročnino za društvene liste, časopise in ostale izdaje v znesku, ki ga odredi glavni odbor.

Čl. 33. Dolžnost finančnih odborov je: v mejah proračuna skrbeti za finančno gospodarsko stran udruženja in v svojem delokrogu po pravilniku, ki ga bo izdelal upravni odbor JUU, oziroma sekcij-ski in sreski upravni odbori.

Čl. 34. Dolžnost strokovnih odborov je skrbeti za strokovno izvedbo smotra udruženja po pravilniku, ki ga bodo predpisali upravni odbori.

Čl. 35. Dolžnost nadzornih odborov je: a) vsak mesec, a po potrebi tudi večkrat pregledati račune in stanje blagajne svojega delokroga;

b) uveriti se, če se izvršujejo skupščinski sklepi;

c) pripraviti poročila in predloge za skupščino;

d) sklicevati izredne skupščine v slučaju večjih nepravilnosti.

XII. Skupščine.

Čl. 36. Skupščine so: sreske, banovinske in glavna skupščina Jugoslovenskega učiteljskega udruženja. Skupščine so lahko redne ali izredne.

Glavne skupščine JUU tvorijo kot njihovi polnopravni člani:

a) člani glavnega in nadzornega odbora JUU;

b) podpredsedniki, tajniki upravnega banovinskega odbora in predsedniki banovinskega nadzornega odbora;

c) predsedniki sreskih učiteljskih društev;

č) delegati sreskih učiteljskih društev, ki se volijo po sledečem sorazmerju: društva, ki imajo več nego 50 članov, volijo poleg predsednika na vsakih nadaljnjih 50 članov še po 1 delegata. Ako je ostanek 25 ali več od 25, se računa kot polno število 50.

Banovinske skupščine tvorijo kot njihovi polnopravni člani:

a) člani upravnih in nadzornih odborov banovinskih sekcij in člani glavnega odbora iz dotične sekcije;

b) predsedniki sreskih učiteljskih društev;

c) društva, ki pripadajo sekcijam z več nego 1500 člani, pošiljajo delegate in banovinsko skupščino po sorazmerju iz točke č) glavne skupščine JUU.

č) društva, ki pripadajo sekcijam z manj nego 1500 člani, pošiljajo na banovinske skupščine predsednika, a ako imajo taka društva več nego 30 članov, pošljejo na vsakih nadaljnjih 30 članov po 1 delegata; ako je ostanek 15 ali več nego 15, se računa kot polno število 30;

d) sekcija za mesto Beograd, odnosno njena sreska društva pošiljajo na svojo sekcij-sko skupščino poleg izvoljenega predsednika na vsakih 15 članov po 1 delegata; ostanek 8 ali več nego 8 se računa kot polno število 15.

Sekcij-ske uprave sklicujejo predsednike sreskih društev, upravni in nadzorni odbor in člani glavnega odbora iz dotične sekcije k skupnim sestankom zaradi reševanja raznih stanovskih vprašanj.

Sreske skupščine tvorijo vsi člani sreskega učiteljskega društva.

Čl. 37. Ko se sklepa o zaupnici:

a) na sreskih letnih skupščinah nimajo pravice odločanja člani upravnega in nadzornega odbora;

b) na sekcij-skih skupščinah prav tako nimajo pravice odločanja člani upravnega in nadzornega odbora dotične sekcije;

c) na glavnih skupščinah nima pravice odločanja nihče, razen delegatov in predsednikov učiteljskih društev.

Čl. 38. Med velikimi počitnicami se vršijo najprej skupščine vseh banovinskih sekcij in nato glavna skupščina JUU.

Sreska društva volijo svoje uprave do konca novembra.

Čl. 39. Dolžnost skupščin je:

a) pregledati delo uprave v preteklem letu in ako je bilo pravilno, dati razrešnico;

b) odločiti o vseh vprašanih dnevnega reda;

c) voliti člane in namestnike v upravni in nadzorni odbor svojega delokroga, kakor tudi ostale člane po teh pravilih;

č) pregledati in odobriti proračun svojega delokroga.

Čl. 40. V slučaju neodložljivih potreb in potreb splošnega mnenja o nekem vprašanju, morejo upravni odbori sklicati izredno skupščino svojega delokroga.

V slučaju nepravilnega dela in materialne nevarnosti za udruženje smeta nadzorni odbor sekcije in nadzorni odbor udruženja sklicati izredno skupščino svojega delokroga.

Glavni odbor mora sklicati izredno skupščino Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, ako to zahteva 6 sekcij-skih upravnih odborov, a upravni odbor banovinske sekcije mora sklicati banovinsko skupščino te sekcije, ako to zahtevati 2/3 njenih sreskih uprav. O delu izrednih sreskih in sekcij-skih skupščin poročajo upravni odbori glavnemu odboru Jugoslovenskega učiteljskega udruženja.

Čl. 41. Vsako skupščino vodi predsedništvo upravnega odbora.

Čl. 42. Skupščina obravnava samo vprašanja svojega vnaprej določenega dnevnega reda.

Dnevni red za glavne skupščine JUU določa glavni odbor, ki sme to pravico prenesti na izvršni odbor. Dnevni red glavne skupščine JUU se objavlja 30 dni, a za banovinske in sreske 15 dni pred skupščino.

Čl. 43. Na sreskih skupščinah ima vsak član Jugoslovenskega učiteljskega udruženja pravico govora, ako pokaže predsedništvu svojo člansko izkaznico, a pravico sklepanja, imajo samo redni člani dotičnega sreskega društva.

Na sekcij-skih skupščinah imajo pravico govora poleg njenih polnopravnih članov tudi člani glavnega odbora. Na glavnih skupščinah Jugoslovenskega učiteljskega udruženja in skupščinah banovinskih sekcij smejo prisostvovati in sklepati samo njihovi polnopravni člani.

Čl. 44. Vsaka uprava krije iz proračunskih sredstev svojega delokroga stroške za prireditve skupščine; stroške delegatov nosi društvo, ki jih pošilja.

Čl. 45. Skupščina se more vršiti in polnopravno sklepati, ako je prisotnih več nego polovica njenih polnopravnih članov. Na skupščinah se odloča z navadno večino prisotnih njenih članov. Ako se dogodi slučaj, da na pravilno sklicano skupščino ne pride zadostno število delegatov, začne skupščina svoje delo in pravnoveljavno sklepa s prisotnim številom, in to: glavna skupščina pol dne, a sekcij-ska in sreska eno uro pozneje, kot je bila sklicana.

XIII. Društvene ustanove.

Čl. 46. Udruženje ima svoje domove, funde, internate in druge ustanove, ki jih vodi vsaka uprava v svojem delokrogu po teh pravilih.

Čl. 47. Glavni odbor ima dom v Beogradu, ki služi svrham udruženja, kakor tudi za učiteljstvo in učence osnovnih šol, ko prihajajo začasno v Beograd. Dom nosi naslov: »Dom Jugoslovenskega učiteljskega udruženja«.

XIV. Častno razsodišče.

Čl. 48. Za poravnavanje sporov med člani, kakor tudi zaradi preiskave in ugotovitve resnice v delikatnejših osebnih sporih se ustanavlja pri vsaki organizacijski enotici častno razsodišče. Poslovnik predpisuje izvršni odbor, a v veljavo stopi, ko ga odobri glavni odbor.

Čl. 49. Zaradi razsojanja prestopkov in sporov med člani JUU in zaradi njihovega pomirjenja se osnujejo pri sreskih društvih, banovinskih sekcijah in pri izvršnem odboru JUU stanovska razsodišča, katerim je določen delokrog in pristojnost po pravilih, a podrobnejše odredbe s poslovnikom za stanovska častna razsodišča JUU.

XVI. redna glavna skupščina Jugoslovenskega učiteljskega udruženja

bo v dneh 3. in 4. avgusta 1936 v Novem sadu.

I.

Seja glavnega odbora JUU

Na osnovi čl. 86. poslovnika JUU bo seja glavnega odbora 2. avgusta 1936. v Novem Sadu ob 9. uri s sledečim dnevnim redom:

- Priprave za skupščino.
- Vprašanja in predlogi za skupščino.

Popoldne ob 17. uri:

Konferenca glavnega odbora in delegatov s sledečim dnevnim redom:

- Oddaja pooblastil sekcij-skim tajnikom in sprejem delegatskih vstopnic.
- Dogovor o volitvah skupščinskih odborov in delu skupščine.

II.

Glavna skupščina

3. avgusta dopoldne. — Začetek ob 9. uri.

Dnevni red:

- Otvoritev skupščine.
- Državlanski nauk in državljanska vzgoja — predavanje.
- Volitev šestih zapisnikarjev, treh overovalcev skupščinskih zapisnikov, volitev potrebnih odborov.

Odbori bodo zborovali samo popoldne.

4. avgusta dopoldne. Začetek ob 8. uri.

Dnevni red:

- Poročilo glavnega in nadzornega odbora JUU o preteklem poslovnem letu.
- Obračun in proračun.
- Razprava o poročilih posameznih odborov.
- Resolucija.
- Volitev izvršnega, nadzornega in drugih odborov JUU po novih pravilih.

Popoldne, začetek ob 16. uri. Razprava o poročilih skupščinskih odborov.

Seja glavnega odbora JUU

5. avgusta dopoldne. Začetek ob 10. uri.

Dnevni red:

- Konstituiranje.
- Izvršitev skupščinskih sklepov.
- Delovni program do prihodnje seje glavnega odbora.
- Nujne zadeve.

Opomba: Lokali kjer bodo seje in skupščina, bodo objavljeni naknadno.

Prijava za stanovanja v Novem Sadu naj se pošljejo sekciji do 15. julija. Navesti je, ali se želi stanovanje v hotelu, šoli, privatno ali v domu.

GLAVNI ODBOR JUU.

Čl. 50. Stanovska častna razsodišča tvorijo:

a) skupščine sreskih učiteljskih društev, banovinskih sekcij in glavna skupščina, volijo vsaka v svojem delokrogu za vsako poslovno leto po dva člana in za vsakega po enega namestnika. Ti člani so sodniki stanovskega častnega razsodišča;

b) skupščine sreskih učiteljskih društev banovinskih sekcij in glavna skupščina volijo vsaka v svojem delokrogu in vsako poslovno leto po tri do pet članov, ki bodo predsedniki stanovskih častnih razsodišč in bo za vsako sojenje z žrebom določen samo eden od števila izvoljenih predsednikov za predsednika pri dotičnem sojenju. Izvolitev z žrebom vodi predsednik upravnega odbora, 1 član in tajnik, ki vodi zapisnik;

c) istočasno z izvolitvijo sodnikov in predsednikov častnih razsodišč se voli tudi 1 član in 1 namestnik k temu članu, ki bo za tekoče poslovno leto stalni tajnik stanovskega častnega razsodišča, brez pravice glasovanja;

č) vsaka nasprotna stranka imenuje po enega zastopnika, ki prihaja v stanovsko častno razsodišče samo kot zagovornik brez glasovalne pravice. Tožeči se stranki se moreta poleg zagovornika braniti tudi sami.

Čl. 51. Za sojenje je pristojno ono stanovsko častno razsodišče, na čigar teritoriju se je izvršil prestopke. Prestopke organizacijskih funkcionarjev presoja stanovsko častno razsodišče višje stopnje.

Čl. 52. Stanovska častna razsodišča presojuje sledeče zadeve:

a) delovanje proti načelom in smotrom organizacije, predvidenim po pravilih in ostalih odredbah;

b) vprašanja osebnega in stanovskega poštenja in časti;

c) kršitev stanovske discipline, potvarjanje dejstev, nekorektnost članov, delegatov in funkcionarjev: klevetanje in podtikanje.

č) zlonamerno tolmačenje ali kršenje organizacijskih načel in odredb, nepravilno ali nepravilno poslovanje uprave in posameznih upravnih funkcionarjev;

d) nepredvideni prestopki, katere razsodišče prizna, da spadajo v njegovo pristojnost.

Čl. 53. Tožitelj more biti vsak član JUU in vsaka instanca organizacije.

Čl. 54. Ako član odkloni poziv pred stanovsko častno razsodišče, tedaj mora razsodišče sklepati o izključitvi tega člana iz članstva JUU.

Čl. 55. Stanovska častna razsodišča izrekajo, kot zadoščenje užaljenemu sledeče kazni: ustni ali pismeni opomin, ustni ali pismeni ukor, izgubo funkcije v organizaciji za gotov čas ali stalno, pogojno izključitev z zborovanj ali skupščin za določen čas, pogojna izključitev iz članstva JUU, izključitev iz članstva JUU za določen čas, stalno izključitev iz članstva JUU.

Katera od določenih kazni se izreče, je odvisno od svobodnega presojanja razsodi-

šča. Pri presojanju bo razsodišče upoštevalo vse obteževalne in olajševalne okoliščine, a še posebej bo upoštevalo dejstvo, če je bil član pred častnim razsodiščem prvič ali je bil že prej.

Razsodišče sme uporabiti tudi drugačne ukrepe za izboljšanje in odstranitev ponovnih prestopkov, upoštevajoč, da so stanovska častna razsodišča samo častne ustanove za samovzgojo in dviganje notranjih vrednot učiteljskih vrst.

Čl. 56. Razsodba z razlogi se dostavlja prizadetima strankama pismeno.

Čl. 57. Pritožba proti sklepom sodišča prve stopnje je dopustna na sodišče druge stopnje, katera razsodba je polnoveljavna in izvršljiva.

XV. Prehodne določbe.

Čl. 58. Ta pravila stopijo v veljavo, ko jih sprejme glavna skupščina in odobri minister prosvete. Tedaj prenehajo veljati prejšnja pravila z vsemi svojimi spremembami in dopolnitvami.

Po teh pravilih se upravljajo, od dne ko stopijo v veljavo, vsa sreska društva, banovinske sekcije in udruženja.

Sreska društva in banovinske sekcije ne morejo imeti svojih posebnih pravil.

Čl. 59. Banovinske sekcije in sreska učiteljska društva gradijo svoje domove, snujejo funde in ustanove za svoje potrebe in jih vodijo po predpisih poslovnikov, ki jih sprejmejo za ta namen, čim katero ustanovo osnujejo. Vse poslovne dostavljajo odboru uprave banovinske sekcije, oziroma upravnemu odboru Jugoslovenskega učiteljskega udruženja v odobritev in potrditev.

Čl. 60. Če prestane Jugoslovensko učiteljsko udruženje, se preda denar in vrednostni papirji državni hipotekarni banki v Beogradu, dom in oprava upravi dotične občine, a knjižnica in administrativni dokumenti eni od osnovnih šol v mestu, ki bodo to oddali novemu učiteljskemu udruženju, ako se osnuje na istih osnovah, na katerih je zasnovano tudi to.

Čl. 61. Spremembo teh pravil izvrši glavna skupščina na predlog glavnega odbora ali sekcij, kar se objavi na dnevnem redu skupščine najmanj mesec dni vnaprej. Sklep o spremembi sprejme absolutna večina polnopravnih članov, katerih mora biti na skupščini vsaj eden več kot polovica.

Čl. 62. Na predlog izvršnega odbora predpiše glavni odbor na osnovi pravil, odobrenih od ministrstva prosvete, poslovnik o delu vseh uprav, a poslovnik o delovanju skupščine predloži skupščini v odobritev.

Čl. 63. Volitev upravnih in nadzornih odborov udruženja, banovinskih sekcij in sreskih društev, kakor tudi volitev finančnih in strokovnih odborov se izvrši po teh pravilih na prvih rednih skupščinah.

Čl. 64. Vsi dosednji redni člani obdržijo svoje članstvo brez ozira na pogoje iz člana 6 teh pravil.

Čl. 65. Ako na zahtevo sreskega društva ali sekcije tem skupščinam službeno prisostvuje odposlanec sekcije, odnosno izvršnega odbora, ima ta pravico zahtevati, da se kako vprašanje, ki je bilo stavljeno na dnevni red, odštavi z dnevnega reda, če obstaja nevarnost, da bi razprava o tem vprašanju škodovala ugledu in interesom udruženja, kar pa mora predhodno pojasniti. Odposlanec poda o tem poročilo sekciji upravi, odnosno izvršnemu odboru, ki o tem končno sklepa.

V Sarajevu, 24. avgusta 1935.

Jugoslovenskega učiteljskega udruženja:

Predsednik Tajnik:
Ivan Dimnik, s. r. Milinko Lazić, s. r.

Ministrstvo prosvete
kraljevine Jugoslavije
oddelek za osnovni pouk
O. N. br. 14.693
v Beogradu

Na osnovi § 76 zakona o uradnikih
odobravam

pravila Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, sprejeta na XV. glavni skupščini v Sarajevu 1935.

3. julija 1936. Minister prosvete:
Beograd. Dobrivoj Stošović, s. r.

Določbe glavnega odbora JUU v pogledu tolmačenja pravil za volitev vseh uprav in odborov

I.

Način glasovanja in čas volitev. Na dan, ko je na dnevnem redu sreskega društva volitev uprave ali drugih odborov, se mora pred otvoritvijo skupščine oddati predsedniku društva predlog za glasovanje ali predlog kandidatske liste, ki se mora staviti na glasovanje.

Ako je na dnevnem redu glavne ali sekcijske skupščine volitev, tedaj mora predsedujoči pred prehodom na dnevni red sporočiti, v katerem pol dnevu bodo volitve, računajoč s tem, da je pol dne časa med sporočilom in volitvijo, to je sporočilo dopoldne velja za popoldne, ali sporočilo popoldne velja za drugi dan dopoldne.

II.

Predlogi za tajno glasovanje in volitve. Ko so na dnevnem redu glavne ali sekcijske skupščine volitve, sporoči predsedujoči po sprejetju poročila verifikacijskega odbora, koliko članov skupščine mora podpisati predlog za tajno glasovanje in kandidatne liste. Predlogi za tajno glasovanje se vlagajo skupno s prelogom kandidatskih list.

III.

Tehnika glasovanja. Čim prej predse-
dujoči kandidatske liste, označi na vsaki čas, ko jo je prejel in jo označi z redno številko, kakor je bila sprejeta. Predsedujoči ugotovi skupno z verifikacijskim odborom, ali so predlagatelji člani skupščine in ali so kandidati sploh člani udruženja. Za kandidate izvršnega odbora se zahteva pismen pristaneček. Po tem sporoči predsedujoči skupščini v celoti vse predložene liste. Ako kateri od predlaganih kandidatov izjavi pismeno ali ustno, da ne sprejme kandidature na neki listi, tedaj pozove predsedujoči prvega predlagatelja dotične liste, da zamenja kandidata. Ako tega ne izvrši, se smatra, da lista ni pravilno predložena.

IV.

Formularje za kandidatske liste predpisuje glavna uprava in jih dostavlja vsem edinicam zaradi hitrejšega in enotnega poslovanja. Ako zmanjka teh formularjev, se lahko predlagajo kandidatske liste tudi na navadnem papirju. Tako vložene kandidatske liste morajo ustrezati vsem zahtevam pravil in poslovnika.

V.

Verifikacijski odbor s prvimi predlagatelji vsake liste se smatrajo kot skrutinatorji (kontrolorji), ki prejemale glasovnice in v zapisniku ugotovijo rezultat glasovanja in izvršijo razdelitev mandatov. Na skupščini sreskega društva vršijo to dolžnost prvi predlagatelj list in predsedujoči.

VI.

Glasovnice z ovitki se razdelijo vsem pristojnim volilcem. Format glasovnice s kuverto predpiše glavna uprava in jih pravočasno dostavi vsem društvom in sekcijam.

VII.

Glasovanje se vrši poimensko. Vsak volilec odda osebno in neposredno zaprto kuverto z glasovnico na določeno mesto. Ako nekdo krši tajnost glasovanja ter se na glasovnici podpiše, se smatra ta glas za neveljavno.

Navodila za razdelitev mandatov

(za sekcije JUU).

1. **Upravni odbor.** Seštejejo se vsi oddani glasovi za vse liste. To število se deli najprej z 9 (ker se v upravni odbor voli 9 članov), da se ugotovi količnik za sodelovanje list pri delitvi mandatov upravnega odbora. Lista, ki ni dobila $\frac{1}{9}$, to je potrebnega količnika, se ne upošteva pri delitvi. Vsa mesta pripadajo listam, ki imajo količnik.

2. **Nadzorni odbor.** Seštejejo se vsi oddane glasovi za vse liste. To število se deli s 5, da se ugotovi količnik za sodelovanje liste pri delitvi mandatov nadzornega odbora. Lista, ki ni dosegla $\frac{1}{5}$, to je potrebnega količnika, se ne upošteva pri delitvi. Mandati pripadajo listam, ki imajo količnik.

VIII. Po izvršenem glasovanju se preštejejo glasovi in ugotovi, koliko mandatov dobi posamezna lista.

IX.

Najprej se ugotovi, katera lista ima pravico sodelovati pri delitvi mandatov po čl. 29 pravil. Da se to ugotovi, se zbere število oddanih glasov za posamezne liste in število praznih glasovnic in to število se deli s številom 9. Če so izvršene volitve na glavni ali sekcijski skupščini, ali pa s številom 7, ako so izvršene volitve za sresko društvo. Tako dobljeni količnik se smatra kot najmanjše število glasov, ki jih mora dobiti vsaka lista, ki se udeležuje pri delitvi mandatov. Lista, ki ne doseže tega količnika, se ne upošteva.

X.

Listam, ki so dobile potrebni količnik v predhodnem odstavku, se proporcionalno dodeljujejo mandati po čl. 29 pravil po sledečem primeru (glej navodila, ki sledijo).

XI.

Pri obračunu mandatov se lahko zgodi, da imajo posamezne liste enak količnik, tedaj se mandat dodeli listi, ki je dobila večje število glasov.

XII.

Ako je vložena za volitev uprave pravočasno po pravilih samo ena lista, tedaj stavi predsedujoči predlog, da se osvoji z aklamacijjo, t. j. ako je proti listi najmanj 20 delegatov na glavni skupščini ali $\frac{1}{3}$ na sekcijski, a $\frac{1}{2}$ na sreski skupščini, tedaj je obvezno tajno glasovanje z listki. Ako dobi taka lista absolutno večino prisotnih glasov, se smatra, da je uprava izvoljena. V nasprotnem volitev ni veljavna in predsedujoči napove nove volitve čez pol ure. Ako je tudi po pol ure predložena samo ena lista, tedaj se smatra, da je ta izvoljena.

XIII.

Kandidati za glavni odbor, finančni in strokovni se predlagajo na isti listi, na kateri se predlaga volitev upravnega in nadzornega odbora.

XIV.

Po čl. 31 pravil traja mandat vsakega člana pri vseh edinicah 3 leta. Ako kateri izvoljeni član umre ali da ostavko, se izpopolni njegovo mesto z naslednjim članom iste liste, s katere je bil član, ki je odpadel. Zaradi tega se morajo hraniti vse kandidatske liste do novih volitev.

XV.

V smislu čl. 28 pravil se prepušča pristojnim upravam, koliko strokovnih odborov hočejo imeti, toda skupno število članov izvoljenih za vse te odbore, je 9 s 5 namestniki, ne upoštevaj članov, ki se smejo kooptirati kot strokovnjaki. Člani upravnih in nadzornih odborov smejo biti kandidirani na isti listi tudi za člane strokovnih in finančnih odborov.

Sklenjeno na seji glavnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja 1. junija 1936.

Tajnik:
Milinko Lazić.

Predsednik Jugoslov. učiteljskega udruženja:
Ivan Dimnik, s. r.

V nepriliki!

Omara za obleke je skoro prazna. Dopust je pred vratmi in za obleke ni preostalo mnogo denarja, pa bi vseeno bili radi na dopustu lepo in lahko oblečeni.

Tedaj lahko pomaga samo eno.

Kaj?

Kupite pri

TIVAR OBLEKE

Številčni primeri.

Verifikacijskemu odboru je oddano vsega 47 glasov. Od tega števila so dobile:

Lista I	Lista II	Lista III
23	16	9
23:1 = 23	16:1 = 16	9:1 = 9
23:2 = 11-50	16:2 = 8	9:2 = 4-50
23:3 = 7-66	16:3 = 5-33	9:3 = 3
23:4 = 5-75	16:4 = 4	9:4 = 3-25
23:5 = 4-60	16:5 = 3-02	9:5 = 1-08
23:6 = 3-83	16:6 = 2-66	9:6 = 1-05
23:7 = 3-28	16:7 = 2-28	9:7 = 2-28
23:8 = 2-87	16:8 = 2	9:8 = 1-12
23:9 = 2-55	16:9 = 1-77	9:9 = 1

Drugi primer:

Verifikacijskemu odboru je oddano vsega 74 glasov. Od tega števila so dobile:

Lista I	Lista II	Lista III
42	18	14
42:1 = 42	18:1 = 18	14:1 = 14
42:2 = 21	18:2 = 9	14:2 = 7-7
42:3 = 41	18:3 = 6	14:3 = 4-66
42:4 = 10-50	18:4 = 4-50	14:4 = 3-50
42:5 = 8-40	18:5 = 3-60	14:5 = 2-80
42:6 = 7	18:6 = 3	14:6 = 2-33
42:7 = 6	18:7 = 2-57	14:7 = 2
42:8 = 5-25	18:8 = 2-25	14:8 = 1-75
42:9 = 4-66	18:9 = 2	14:9 = 1-55

V tem primeru pripadajo mandati listam, pri katerih so količniki 42, 21, 18, 14, 14, 10-50, 9, 8-4, 7. Vsega 9 mandatov.

Klic brezposelnih

Dne 29. julija t. l. je imel odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov in učiteljev v Mariboru svoje zborovanje, na katerem je bilo navzočih nad 80 naših najmlajših tovarišev in tovarišic. Na tem zborovanju je bilo več poročil. Najznačilnejši je bil referat tov. Geista, ki ga prinašamo v celoti, ker se v njem jasno vidi, kako kvarno vpliva dolgotrajno čakanje na službo, zato naj ga sliši širša javnost. Referat nam kaže, da problem brezposelnosti ni samo problem nekaterih ali celo samo stanovskih organizacij, marveč zadeva nas vseh.

Vseh 2000 zdravih in zmognih nas je pripravljeno za delo, a dela ni. Vseh 2000 nas je pravilno kvalificiranih, dovršili smo učitišole, položili z zakonom predpisani diplomski izpiti, službe ni. S pomočjo vseh domačih so se mnogi izmed nas prestradali skozi dolga in težka dijaška leta do učiteljskega poklica, do kruha, in zdaj, ko imamo do njega pravico službe, kruha ni.

In večina teh mladih brezposelnih, delavoljnih in delazmožnih učiteljev je iz vrst malega človeka, kočarja, delavca, nižjega uradnika. Vsi ti, ogromna armada 700 mladih ljudi v dravski banovini čaka na službo, na poklicno delo, na skorjico kruha, za lastno sposobnostjo zaslužke. In te službe ni. Za nas ni kruha, ni dela. Mi smo nepotrebni, zato so nas iztirili. Stojimo na stranski, slepih tirih in čakamo v brezdnelju. Odrinjeni iz normalnega življenja živimo brez lastnega doma, brez lastnega zaslužka, brez trdne in sigurne eksistence ter čakamo. Čakamo in čakamo iz dneva v dan. Čakamo nečesa, kar se vedno bolj odmika, kar je vedno dalje. Čakamo na poklicno zaposlitev, čakamo na zaslužen kruh. Zastonj čakamo, dela ni, kruha ni in ni. In vseeno nadaljujemo s svojim čakanjem. Čakamo v našem obupnem in nevzdržnem položaju. Čakamo in upamo, da se končno rešimo tega neznoznega vzdušja brezposelnosti, brezdnelja in prisiljenih počitnic. In v tem čakanju propadamo. Propadamo fizično in psihično. Bolnice in zdravilišča za tuberkulozne se polnijo z nami. Na pokopališčih se množijo grobovi mladih, 20 do 24 letnih fantov in deklet, učiteljev in učiteljic. Zakaj, kako to? Zakaj ni več v nas zdravja in moči, volje in mladosti, vere in nad? Zakaj? Zato, ker smo v svojem mladostnem idealizmu razočarani, v svojih notranjih silah ponižani, v svojem brezposelnem čakanju naveličani, s svojimi ponižujočimi prošnjami za nedovoljeni košček osramočenosti in strti.

Ko so v dolgih letih grozot in trpljenja tujerodni oficirji gonili naše očete kot klavno živino po tujih bojnih poljanah, smo mi v svojih najnežnejših letih začeli s stradanjem, z lakoto. Vsa dolga, obupna dolga dijaška leta smo nadaljevali s pomanjkanjem in zmrazovanjem po podstrešjih in kletnih stanovanjih. In danes? Z učiteljsko diplomijo v žepu brez zaslužka, brez opore in brez zaščite, prepuščeni sami sebi nadaljujemo staro življenje duševne in telesne lakote, pomanjkanja in zapostavljenosti.

Zato smo danes s 23 leti mladi hirajoči in umirajoči starčki, brez trdne volje, brez mladostnega idealizma, polni resignacije, pesimizma, polni nevere in nezaupanja. Naše duševne zmognosti in strokovna sposobnost

v brezdnelju propadajo. Družba in čas pa gresta preko in mimo nas. Ne bo li to postalo usodno za narod, za slovensko kulturo?

Pisatelj Finžgar pravi nekje: Za življenje so samo tri steze: delo, beračenje in tatvina. Poklicnega dela in kruha za naš ni. Začnimo torej z beračenjem! In začeli smo. Ali se ne čudite, da smo mi mladi gibčni, močni, za delo sposobni ljudje pohodili svojo čast. Pohodili smo svojo samozavest in začeli s sramotnim beračenjem in prosjačenjem. Vsak po svoje, vsak na svoj način, vsak za svoje potrebe. Nekaj jih je odšlo v Ljubljano beračit za hrano in stanovanje po akademskih domovih, da se lahko na univerzi specializirajo, pogledajo svoje znanje ter dobijo tako prednost pred ostalimi. Večina pa se jih je vrnila nazaj domov, na deželo, v kmečke hiše in domove. Prijeli so za vsako delo, kljub temu so bili povod neštetim očitkom. Sanje kmetškega gospodarja. Čim večja je potreba, tem hujši so očitki.

Mnogo je takih, ki so se po časovisu ponujali za vsake službe, a največ je bilo borbe okrog inštrukcij — za 5, 3 Din. Trgovski potniki, zbiranje inštrukcij, sodelovanje v uredništvih. Mnogi pa niso vedeli ne kod ne kam, niso imeli ne doma — vojaška služba. In potem. Vse je bilo dobro: — hlapec v Prlekiji, raznašalec dnevnikov, čevljarski vajenec. — Ne radi mladostne razigranosti in želje za romantičnimi doživetji, temveč zato, da je živel, ker drugače bi moral poginiti. Dimnikarski vajenec. Pomivalec posode v graški gostlini.

In dekleta. Kdo ve kakšna ponižanja so pretrpela? Kdo ve, kaj vse so morala prestati v izkoriščavajočih službah. Kdo ve, in kdo si sploh more predstavljati, kako ogabno težko in kako obupno je prizadeto mlado dekle, brezposelna učiteljica, ko se je morala z vso svojo mlado dekleško dušo in s svojim cvetočim telesom prodati odvratnemu staremu pohotnežu, da si je kot vzgojiteljica njegovih otrok zagotovila vsaj zaslon, bedno eksistenco. Tisoče in tisoče nizkotnih ponižanj je šlo preko nas. Tisoč in tisoč trpkih spominov na vsa ogabna izkoriščanja skrivamo v sebi. Skrivamo jih in prikriavamo pred tujimi očmi, ker se jih malomeščansko sramujemo, mi, ki teh ponižanj in osramočenj nismo krivi, mi, ki smo bili le žrtve ter razmer.

Prav kmalu smo spoznali vso sirovo borbo za eksistenco in vsak po svoje smo se borili po geslu: Reši se, kakor se moreš in znaš. Vendar vse to ni pomagalo dosti, izgubljali smo svoj idealizem in tonili v pesimizmu, tonili tja, kjer neha vsaka borba, vsak pogum.

Tedaj je par tovarišev, ki je prodrlo globlje v kompliciran problem brezposelnosti, uvidelo, da je edina rešitev organiziran nastop, skupna akcija, skupna borba za boljše bodočnost. In šla je prva okrožnica od tovariša do tovariša: Dragi tovariš, cenjena tovarišica! Naš položaj je vedno slabši. O kakršnihkoli namestitvah ni govora. Ne ostane nam nič drugega, kot da se organiziramo. Pozivamo vas vse, da brez izjeme vstopite v organizacijo, da v njej aktivno sodelujete, da tako z vzajemno močjo zboljšamo naš silovito slab položaj. Preskrbeti hočemo vsem kruha. I. d. L. 1932. je bil ustanovljen prvi krožek brezposelnih učiteljev in učiteljic; in novi krožki